

Погоджено
24.12.2020

ЗВІТ ПРО ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ ДП «ОПЕРАТОР РИНКУ»

Склад робочої групи:

Рой С., Гутовська О., Матора А.,
Беляєва Л., Галустьян Ю.

Термін проведення гендерного аудиту :

вересень-грудень 2020 р.

ВСТУП

Гендерний комітет державного підприємства «Оператор ринку» за участі незалежних експертів – експертки з гендерної політики USAID Проєкту енергетичної безпеки в Україні, завершив гендерний аудит підприємства.

Було використано Методологію проведення гендерного аудиту Міжнародної організації праці, членами якої є 185 країн світу, в тому числі і Україна.

Аудит будувався за принципом активної участі працівників ДП «Оператор ринку» та проводився з метою аналізу гендерної політики підприємства, впровадженої у 2019 році, для втілення комплексного гендерного підходу в ДП «Оператор ринку». За своєю суттю гендерний аудит є «соціальним», і не передбачає проведення аудиту фінансового та економічного становища підприємства.

Заснований на принципах самостійної оцінки та спільної участі, гендерний аудит бере до уваги як об'єктивні дані, так і уявлення співробітників щодо того, якою має бути гендерна політика в ДП «Оператор ринку». Він складається з таких головних компонентів: ґрунтовного аналізу внутрішньої документації та Колективного договору між адміністрацією та працівниками підприємства, результатів загального он-лайн опитування і двох фокус-груп.

РЕЗЮМЕ

Результати гендерного аудиту в цілому свідчать про дотримання ДП «Оператор ринку» принципів гендерної рівності та відсутність стереотипного мислення про те, що енергетика суто чоловіча професія. Хоча не серед усіх працівників підприємства є розуміння основних гендерних понять, що пояснюється недостатньою роз'яснювальною роботою на дану тему.

Аналіз Колективного договору між адміністрацією і працівниками ДП «Оператор ринку» підтверджує задекларовану підприємством політику, дружню до родин працівників з рівними як для чоловіків, так і жінок умовами праці та рівнем заробітної плати. Посади, пов'язані з прийняттям рішень в структурних підрозділах підприємства, займають як чоловіки, так і жінки. В той же час відсутні гендерні індикатори, які дозволили б відслідковувати позитивні зміни чи ризики в даному напрямі.

Робочою групою, яка займалася аналізом Колективного договору, було напрацьовано ряд змін до документу, в результаті яких у колективному договорі з'явився окремий розділ «гендерна політика». Також було складено розгорнутий гендерний портрет державного підприємства «Оператор ринку», який є важливою частиною гендерного аудиту.

Моніторинг внутрішньої документації засвідчив, що документи ДП «Оператор ринку» не проходять «гендерного фільтру». Вкрай зрідка спостерігається вживання фемінітивів, «гендерно сліпий» характер має структура операційних витрат та річний план закупівель для потреб підприємства. План розміщення працівників свідчить про несправедливий розподіл офісного простору серед чоловіків і жінок.

На підприємстві створений і працює Гендерний комітет, про що свідчать Протоколи його засідань, проте офіційно відсутній координатор/координаторка з гендерної політики, не визначена доля і оплата його/її робочого часу на вирішення гендерних питань.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

За результатами здійсненого гендерного аудиту, робоча група надає такі рекомендації:

1. Для поглиблення знань працівників про важливість гендерної політики на підприємстві провести інформаційно-роз'яснювальну роботу серед усіх працівників ДП «Оператор ринку». Сприяти постійному підвищенню рівня обізнаності з гендерних питань співробітників підприємства.
2. З метою забезпечення системного та комплексного підходу до формування та реалізації гендерної політики на підприємстві доцільно наказом директора призначити координатора/координаторку з гендерної політики з відповідною посадовою інструкцією.
3. Керівництву підприємства сприяти регулярним засіданням Гендерного комітету. Гендерному комітету розробити та прийняти Гендерний план дій підприємства.
4. Сприяти розбудові взаємовідносин з іншими державними та громадськими організаціями, які опікуються питаннями просування гендерної рівності, з метою використання набутого ними досвіду у діяльності підприємства.
5. Рекомендувати при плануванні та реалізації програм і заходів застосовувати комплексний гендерний підхід. За можливість, впровадити гендерне бюджетування.
6. Рекомендувати керівництву періодично проводити колективні або індивідуальні співбесіди із співробітниками з метою з'ясування стану справ у колективі та врегулювання можливих розбіжностей, суперечок, що виникатимуть на виробничому ґрунті.
7. Враховуючи розповсюдження та наслідки COVID-19, а також з метою покращання ментального здоров'я співробітників, рекомендувати керівництву проводити зустрічі із психологом, спеціалістом із здорового харчування тощо.

КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДП «ОПЕРАТОР РИНКУ»

Державне підприємство «Оператор ринку» утворене 18 червня 2019 року у відповідності до Закону України «Про ринок електричної енергії».

Підприємство відповідає за організацію купівлі-продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, допомагає забезпечити баланс між попитом та пропозицією на ринку електричної енергії.

На ринку «на добу наперед» купівля-продаж електроенергії здійснюється на наступну добу за днем проведення торгів. Ціна на цьому сегменті ринку визначається за принципом граничного ціноутворення із забезпеченням мінімізації ціни та максимізації обсягів торгівлі. Жоден учасник не бачить заявлені ціни та обсяги купівлі/продажу електричної енергії іншими учасниками. Така технологія торгів на РДН сприяє розвитку конкуренції.

На внутрішньодобовому ринку купівля-продаж електроенергії здійснюється безперервно після завершення торгів на ринку «на добу наперед» та впродовж доби фізичного постачання електроенергії. Цей сегмент ринку дає змогу учасникам ринку скорегувати свої торгівельні позиції та працює за принципом «на кожен товар є свій покупець». Тобто продавці та покупці заявляють обсяги та ціни, за якими бажають продати/купити електроенергію, і чекають свого контрагента.

- ДП «Оператор ринку» працює прозоро з дотриманням принципів вільного ціноутворення та оперативно здійснює повні розрахунки з учасниками ринку. Торги

електроенергією проводяться 24/7 в автоматичному режимі, без будь-якого ручного управління процесом.

- ДП «Оператор ринку» працює за принципом біржі, що сприяє розвитку конкуренції та зниженню ціни на електричну енергію.
- Підприємство надає можливість учасникам ринку електроенергії мінімізувати небаланси, і таким чином, зменшити свої витрати.
- Це перше і єдине державне підприємство в Україні, яке впровадило і здійснює платежі через ЕСКРОУ-рахунки. І перше, в кого система розрахунків працює у вихідні.
- ДП «Оператор ринку» забезпечує миттєві 100% розрахунки між тими, хто продав, та тими, хто купив електроенергію, що унеможливорює появу боргів на цих сегментах нового енергоринку.
- Операції купівлі/продажу електроенергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку здійснюються автоматично, без будь-якого ручного управління, що унеможливорює зловживання та забезпечує рівні умови для всіх учасників ринку.
- ДП «Оператор ринку, у відповідності до Закону України «Про забезпечення рівних можливостей жінок та чоловіків», Конвенції ООН з ліквідації всіх форм дискримінації та Декларації прав людини ООН, впровадив на підприємстві гендерну політику.

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ДП «ОПЕРАТОР РИНКУ»

Після завершення тренінгової програми з питань гендерної рівності та недискримінації, яка була впроваджена на підприємстві у співпраці з USAID Проектом енергетичної безпеки, на підприємстві створений Гендерний комітет, який очолює заступниця головного бухгалтера підприємства Ольга Лепченко. Заступниками голови Гендерного комітету є начальник відділу торгів за ДД департаменту проведення торгів Сергій Крикля та провідна інженерка організаційного відділу департаменту виробничо-господарської діяльності Любов Беляєва.

ДП «Оператор ринку, у відповідності до Закону України «Про забезпечення рівних можливостей жінок та чоловіків», Конвенції ООН з ліквідації всіх форм дискримінації та Декларації прав людини ООН, впроваджено гендерну політику. Підприємство, у відповідності до Колективного договору та Положення про Гендерний комітет, забезпечує рівний правовий статус жінок і чоловіків та дбає про рівні можливості його реалізації.

Людина, її права є найбільшою цінністю і вони є універсальними, природними, неподільними та невід'ємними для всієї команди ДП «Оператор ринку». Підприємство, у відповідності до Колективного договору та Положення про Гендерний комітет, забезпечує рівний правовий статус жінок і чоловіків та дбає про рівні можливості його реалізації.

ДП «Оператор ринку» сповідує принципи гендерної рівності в управлінському процесі, гарантує рівні можливості та ставлення у відносинах зайнятості, рівну винагороду за рівноцінну працю, рівний доступ до безпеки й соціального забезпечення, рівність у кар'єрному розвитку та баланс між роботою й сімейним життям, справедливий як для чоловіків, так і для жінок.

Як гендерно збалансоване підприємство ДП «Оператор ринку» на власному прикладі демонструє, що енергетика може бути цікавою не лише чоловікам. На підприємстві працює 60% жінок, створені рівні умови роботи та оплати праці, впроваджена політика, дружна до родин працівників ДП «Оператор ринку».

Гендерний баланс сприяє розвитку ДП «Оператор ринку» як підприємства європейського рівня, де домінує демократичний принцип управління та дотримання основних громадянських свобод.

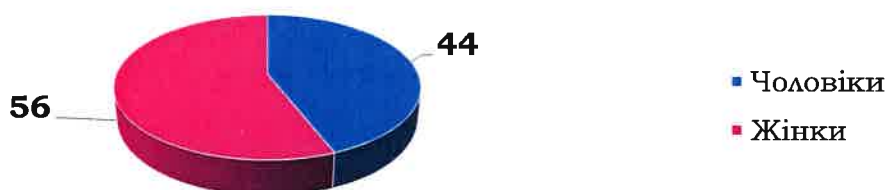
У березні 2020 року ДП «Оператор ринку» приєднався до спільної ініціативи Фонду ООН у галузі народонаселення та Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» і підписав Декларацію з популяризації гендерної рівності.

У 2020 році ДП «Оператор ринку» визнаний кращим енергетичним підприємством з гендерним паритетом. Підприємство здобуло перемогу у щорічному тематичному конкурсі, посівши перше місце у номінації «Компанія року» як краще енергетичне підприємство, що впровадило і розвиває гендерну політику.

ГЕНДЕРНИЙ ПОРТРЕТ ДП «ОПЕРАТОР РИНКУ»

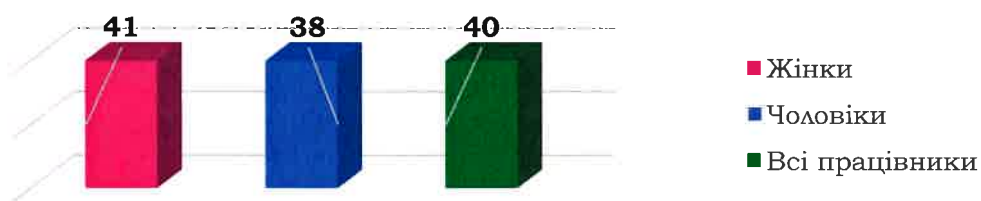
Станом на 17 листопада 2020 року на підприємстві ДП «Оператор ринку» працювало 100 співробітників, серед них 56% складають жінки, 44% - чоловіки.

Рис. 1 . Розподіл співробітників за статтю, у %

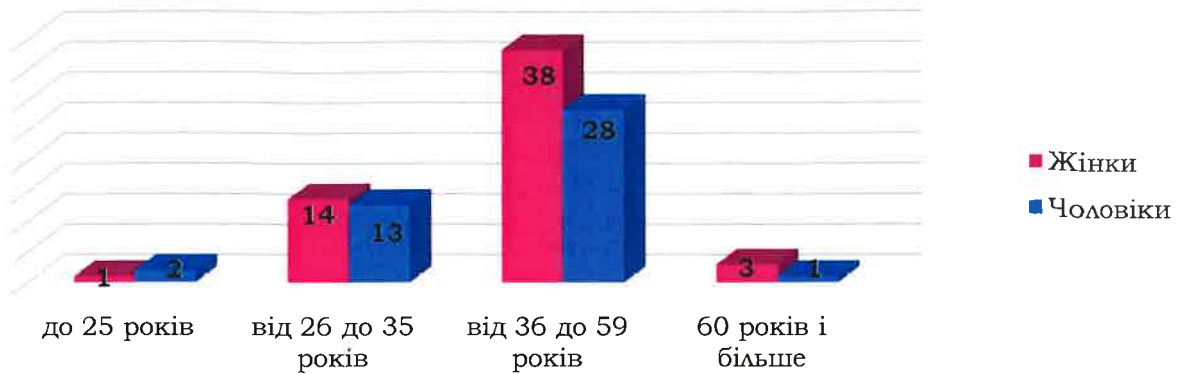
Середній вік працівників ДП «Оператор ринку» - 40 років. У гендерному розрізі ця статистика виглядає так: середній вік працюючих на підприємстві жінок – 41 рік, чоловіків – 38.

Рис.2 Середній вік співробітників за статтю, у роках

Частка жінок віком до 25 років становить 1% від загальної кількості усіх працівників підприємства, 14% жінок віком від 26 до 35 років, 38% - від 36 до 59 років, і 3% - 60 років і більше. Частка чоловіків віком до 25 років від загальної кількості працівників ДП «Оператор ринку» становить 2%, 13% - від 26 до 35 років, 28% - від 36 до 59 років, і 1% - 60 років і більше.

Рис.3 Розподіл працівників за віковою складовою, у %

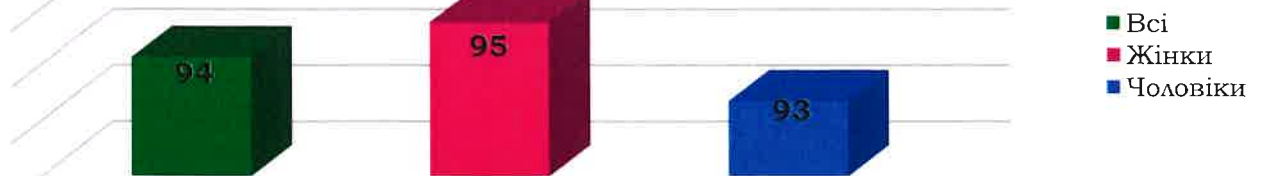
Гендерний паритет зберігається і в розрізі займаних посад. Серед керівників вищої ланки 5% чоловіків, 2% жінок. Серед керівників нижчої ланки навпаки - 19% жінок та 15% чоловіків. Така ж статистика серед провідних спеціалістів підприємства: 28% жінок і 15% чоловіків. 6% чоловіків займають спеціалісти першої категорії, жінки – 4%.

Рис.4 Розподіл працівників за посадами, у %

94% працівників (95% жінок і 93% чоловіків) ДП «Оператор ринку» мають вищу освіту, третина отримали дипломи за двома та більше професіями.

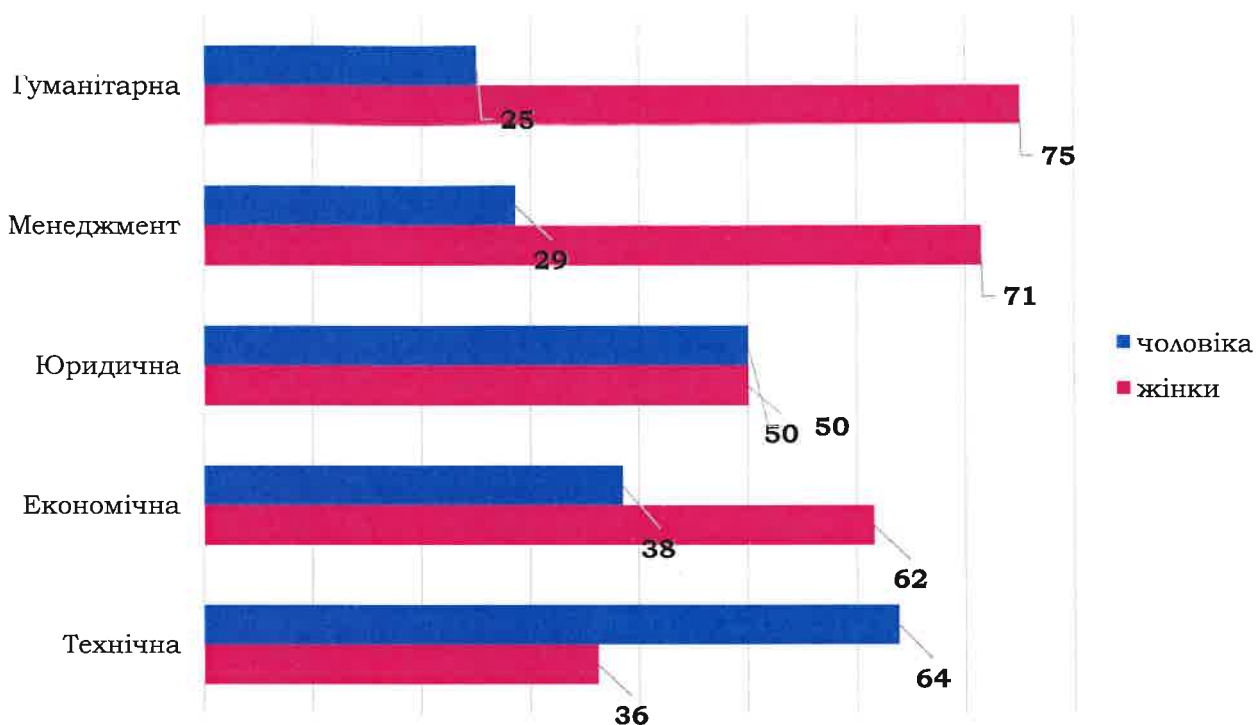
Рис. 5 Розподіл працівників за вищою освітою, у %

31% жінок ДП «Оператор ринку» мають вищу економічну освіту, 17% - вищу технічну, 5% - вищу юридичну, 5% здобули професію за фахом «менеджмент» і 6% отримали диплом гуманітарія.

Натомість 29% чоловіків мають вищу технічну освіту, 20% - вищу економічну, 5% - вищу юридичну, 2% - гуманітарії та менеджери.

Рис.6 Розподіл працівників за конкретним напрямом освіти, у %

Щодо сімейного стану працівників ДП «Оператор ринку», то 34% жінок і 32% чоловіків знаходяться у шлюбі. 14% жінок і 12% чоловіків ніколи не перебували у шлюбі. 8% жінок були раніше у шлюбі.

Рис.7 Розподіл чоловіків та жінок, які перебувають у шлюбі, у %

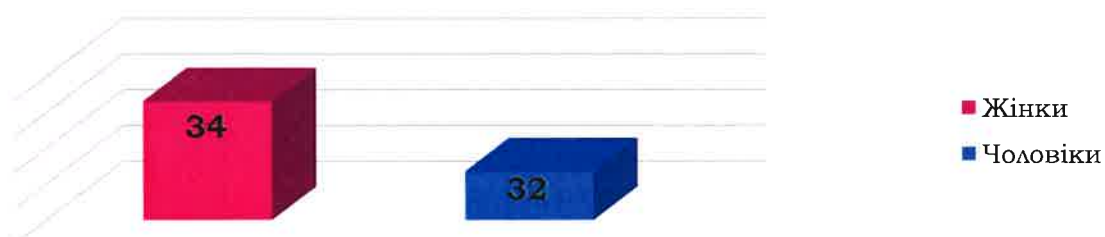

Рис.8 Розподіл чоловіків та жінок, які ніколи не були у шлюбі, у %

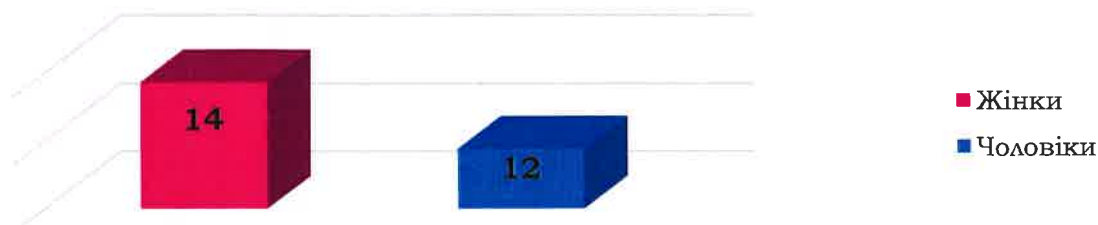

Рис.9 Розподіл чоловіків та жінок, які були раніше у шлюбі, у %

Двоє і більше дітей мають 14% жінок і 12% чоловіків. Одна дитина у сім'ї 25% жінок і 14% чоловіків. 4% жінок і 6% чоловіків не мають дітей. І 7% жінок виховують дітей самотійно.

Рис.10 Розподіл чоловіків та жінок за наявністю двох і більше дітей в сім'ї, у %

Рис.11 Розподіл чоловіків та жінок за наявністю однієї дитини в сім'ї, у %

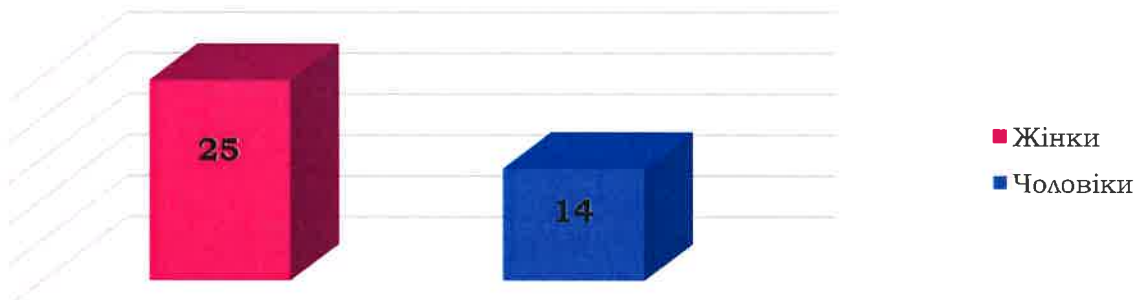

Рис.12 Розподіл чоловіків та жінок, у яких немає дітей у шлюбі, у %

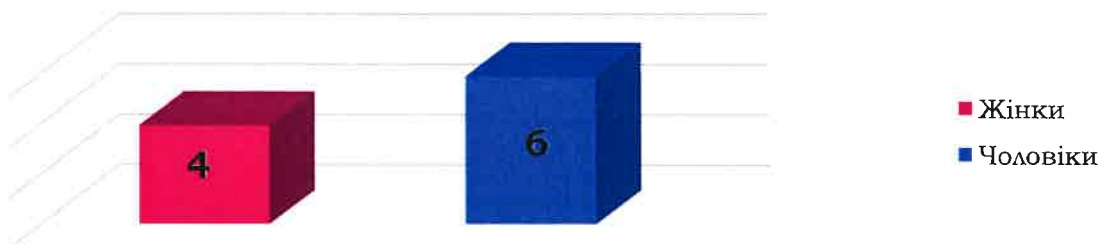
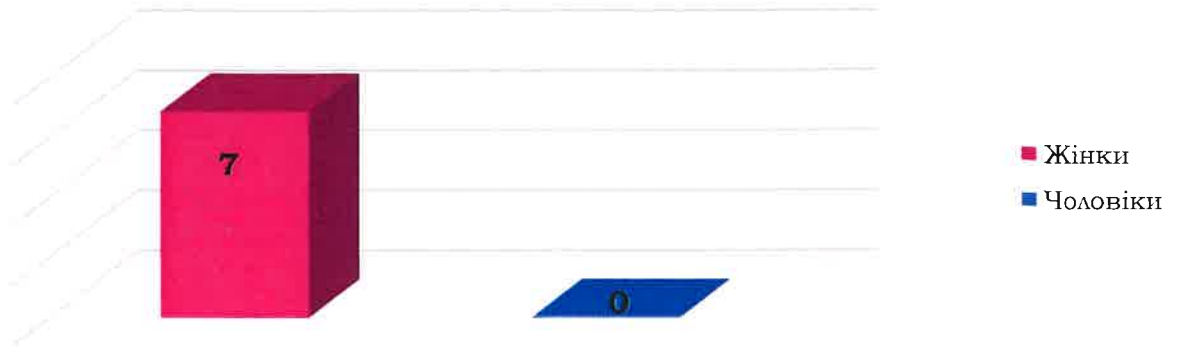
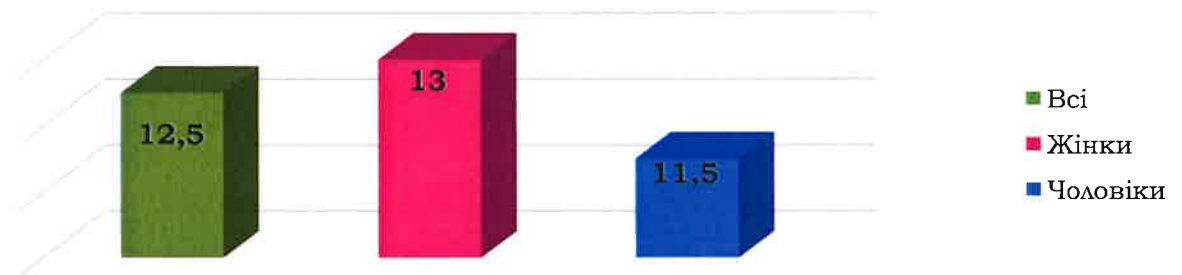

Рис.13 Розподіл одиноких матерів та батьків, у %

Середній стаж в енергетиці працівників ДП «Оператор ринку» становить 12,5 років. Жінки в середньому мають 13 років енергетичного стажу, чоловіки – 11,5 років.

Рис.14 Середній стаж працівників в енергетичній галузі, у роках

10% жінок і 7% чоловіків мають до 3-х років енергетичного стажу, 3% жінок і 7% чоловіків – 3-5 років, 8% жінок і 4% чоловіків – 5-10 років, 13% жінок і 8% чоловіків – 10-15 років, 12% жінок і 16% чоловіків – 15-20 років, 11% жінок і 3% чоловіків понад 20 років стажу роботи в енергетиці України.

Рис.15 Розподіл працівників за енергетичним стажем, у %

